Eduskunta
Talousvaliokunta

tav@eduskunta.fi

Asia: Talousvaliokunnan lausuntopyyntö HE 207/2021 vp

Valtiokonttorin lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (HE 207/2021 vp)

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Valtiokonttorin lausuntoa hallituksen esityksestä koskien yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamista. Tämän vuoksi Valtiokonttori lausuu seuraavaa:

Hallituksen esityksessä esitetään yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annettuun lakiin lisättäväksi uusi kustannustuen muoto, joka kohdistettaisiin erityisesti matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-alan yrityksille. Tukikelpoisia olisivat myös muiden toimialojen yritykset, joihin tai jonka merkittävään asiakaskuntaan on kohdistunut julkisoikeudellinen pandemian hallintaan liittyvä rajoitus. Lain tavoitteena on tukea koronapandemiasta erityisesti kärsineitä toimialoja ja rajoituksista kärsineitä yrityksiä COVID-19-pandemian aikaansaamassa vaikeassa ja pitkittyneessä tilanteessa. Valtiokonttori jatkaisi tukiviranomaisena.

Esityksen mukaan kustannustukilakiin lisättäisiin uusi 5 e §, jossa säädetään tukikelpoisista toimialoista ja yrityksistä. Tukikausi kustannustuen viidennellä hakukierroksella olisi 1.6.-30.9.2021. Tukikausi seuraisi siten välittömästi päättyneen neljännen hakukierroksen tukikautta. Esitettävän 5 e §:n 1 momentin mukaan Valtiokonttori voi myöntää muiden kustannustukilaissa säädettyjen kriteerien täyttyessä lain liitteessä mainituille TOL2008 -luokituksen mukaisille matkailu-, ravintola- sekä tapahtuma-alan toimialoille kuuluville yrityksille kustannustukea. Valtiokonttori pitää mainitussa 1 momentissa esitettyä tuen myöntämisen mallia sujuvan toimeenpanon kannalta tärkeänä. Kuten lakiesityksen lausuntopalautetta koskevassa osiossa todetaan, liitteeseen valikoidut toimialat ovat aiempien tukikierrosten kokemusten perusteella korostuneet kustannustuen hakijajoukossa. Kyseisiin toimialoihin voidaan katsoa kohdistetun vielä tukikauden aikanakin julkisoikeudellisia rajoituksia, joilla on ollut heikentävä vaikutus yrityksen liiketoiminnan harjoittamisen mahdollisuuksiin. Näin ollen voidaan pitää perusteltuna, ettei kyseisillä toimialoilla toimivien yritysten tarvitse erikseen esittää perusteita yrityksen toimintaan kohdistetuista julkisoikeudellisista rajoituksista ja niiden vaikutuksesta yrityksen toimintaedellytyksiin. Esitetty malli varmistaa Valtiokonttorin näkemyksen mukaan aiempia tukikierroksia vastaavan, verrattain nopean ja sujuvan tuen myöntöprosessin ja maksatuksen kustannustuen viidennelläkin kierroksella.

Esityksen toisen ja kolmannen momentin mukaan kustannustukea voitaisiin myöntää myös toimialakriteerin jäädessä täyttymättä yritykselle, jos yritys

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/b9d78e26-19cd-4190-aec5-689c6b93acdf
VISMA Sign
www.vismasign.com

hakemuksessaan osoittaa liiketoimintansa kärsineen valtiovallan joko lakiin tai viranomaispäätökseen perustuvasta rajoitustoimesta. Samoin tuen myöntäminen olisi mahdollista tilanteessa, jossa rajoitustoimi on kohdistettu yrityksen keskeiseen asiakaskuntaan ja yrityksen liikevaihto tukikaudella on tästä syystä laskenut laissa edellytetysti. Esitystä koskevien yksityiskohtaisten perustelujen mukaan rajoitustoimella ei tarkoiteta pelkästään suositusluontoista ohjetta, kuten etätyösuositusta, vaan esimerkiksi aukioloaikaa ja asiakasmäärää koskevaa konkreettista rajoitusta.

Valtiokonttori korostaa aiempien kustannustukikierrosten kokemusten perusteella tuen harkinnanvaraisen myöntämisen kriteerien selkeyden tarvetta. Lakiesitys jättää varsin suuren harkintavallan Valtiokonttorille esimerkiksi sen osalta, milloin tukea hakevan yrityksen asiakaskuntaa voidaan pitää yritykselle keskeisenä. Yritysten yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi ja tulkinnallisten erimielisyyksien välttämiseksi Valtiokonttori pitää ”keskeisen asiakaskunnan” kriteerin rajaamista mahdollisimman yksiselitteiseksi tärkeänä. Kriteeriin vetoavan yrityksen tulisi myös Valtiokonttorin näkemyksen mukaan tarvittaessa pystyä esittämään todennettavissa olevilla perusteilla, kuten yrityksen liikevaihtotiedoilla, asiakaskunnan keskeisyyden yrityksen liiketoiminnassa. Suositusluonteiset ohjeet, kuten etätyösuositus, eivät olisi riittäviä perusteita tuen myöntämiseksi. Valtiokonttori esittääkin, että rajoitukseen vetoavan yrityksen tulee aiempia tukikierroksia vastaavasti tarvittaessa selvittää tarkemmat tiedot rajoituksesta. Näitä tietoja olisivat ainakin rajoituksen antaja, rajoituksen kestoaika, rajoituksen alueellinen ulottuvuus ja vaikutus yrityksen liikevaihtoon.

Esitetyssä neljännessä momentissa säädetään tuen määräytymiseen vaikuttavista reunaehdoista sekä tuen enimmäismäärästä pitkälti aiempia tukikierroksia vastaavasti. Esitetyssä viidennessä momentissa säädetään puolestaan ajankohdista, joiden perusteella yrityksen tuki- ja vertailukauden liikevaihtotiedot todennetaan. Yrityksen liikevaihtotiedot huomioitaisiin edelleen lähtökohtaisesti yrityksen Verohallinnolle tekemien arvonlisäveroilmoitusten perusteella. Tarkasteltavat liikevaihdon vertailukaudet määräytyisivät yrityksen Verohallinnolle tekemien arvonlisäveroilmoitusten ilmoituskausien mukaan. Valtiokonttori katsoo, että esitetty liikevaihdon aleneman tarkastelumalli mahdollistaa kustannustuen määrittämisen suurimmalle osalle yrityksistä suoraan Verohallinnolta saatavien tietojen perusteella ja nopeuttaa siten kustannustuen maksatusta yrityksille. Viranomaislähteisiin perustuvien tuen määräytymisperusteiden voidaan katsoa myös parantavan tuen määräytymisperusteena käytettävän tiedon luotettavuutta. Valtiokonttori toteaa, että niiden yritysten osalta, jotka ilmoittavat arvonlisäverotietonsa Verohallinnolle kalenterivuosittain (vuosi-ilmoittajat), liikevaihtotietoja ei ole saatavissa Verohallinnolta välittömästi tuen haun avautuessa joulukuussa 2021. Vuosi-ilmoittajien liikevaihtotietojen tarkasteleminen vuodelta 2021 parantaa Valtiokonttorin näkemyksen mukaan kuitenkin tuen kohdentumista esitetyllä tukikaudella. Valtiokonttori on arvioinut aiempien kustannustukikierrosten perusteella tällaisia yrityksiä olevan tuen hakijoiden joukossa enintään joitain satoja. Yrityksen olisi myös mahdollista itse vaikuttaa tukihakemuksen käsittelyyn ilmoittamalla arvonlisäverotiedot Verohallinnolle mahdollisimman pian.

Esityksessä tarkoitetun lain on tarkoitus tulla voimaan 15.12.2021 ja lain voimassaolo päättyisi 31.12.2021. Lain voimassaolon jatkumisesta 31.12.2021 jälkeen annetaan erillinen hallituksen esitys, kun valtiontukien poikkeussäännösten

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/b9d78e26-19cd-4190-aec5-689c6b93acdf
VISMA Sign
www.vismasign.com

mahdollista jatkoaikaa koskeva EU:n komission tiedonanto on saatu. Tuen haku avautuisi joulukuussa 2021. Valtiokonttori katsoo kustannustuen aiempia tukikierroksia vastaavasti toimeenpanossa ja asiakkaiden odotustenhallinnassa korostuvan korvausten haun helppokäyttöisyys ja päätösten nopeus. Tämä varmistetaan sähköisellä tuen hakuprosessilla ja selkeillä tukikriteereillä. Valtiokonttori huomauttaa, että sen toimintaan ja tietojärjestelmiin liittyy useita välttämättömiä vuodenvaihteeseen liittyviä päivitystoimia. Tästä syystä Valtiokonttori onkin jo käynnistänyt kustannustuen viidennen tukikierroksen edellyttämien tietojärjestelmien päivitys- ja muutostyöt. Esityksen mukaisesti Valtiokonttorille ehdotetaan 3 miljoonan euron lisämäärärahaa viidennen hakukierroksen toimeenpanoon. Valtiokonttorille onkin varmistettava riittävä rahoitus vuodelle 2022 paitsi kustannustuen viidennen tukikierroksen toimeenpanemiseksi myös aiempiin tukikierroksiin liittyvien töiden loppuunsaattamiseksi.

.

Toimialajohtaja Jyri Tapper

Palvelujohtaja Mari Selviranta

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki, PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI
Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/b9d78e26-19cd-4190-aec5-689c6b93acdf
VISMA Sign
www.vismasign.com

SIGNATURES **ALLEKIRJOITUKSET** **UNDERSKRIFTER** **SIGNATURER** **UNDERSKRIFTER**

This documents contains 3 pages before this page
Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden
Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 3 sider før denne side
Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

MARI JOHANNA SELVIRANTA

3ccc157d-2efc-4a57-ac62-d234d8bbcfaf - 2021-11-05 14:15:50 UTC +02:00
BankID / MobileID - 29f65cb1-7c6f-4cf1-a561-8f6b9fc4e6f9 - FI

JYRI TAPPER

493231f0-9559-4132-8177-506ea6764fea - 2021-11-05 15:24:19 UTC +02:00
BankID / MobileID - 8bc851e4-e6d4-48b0-bbd2-53d19c22ebdb - FI

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/b9d78e26-19cd-4190-aec5-689c6b93acdf
VISMA Sign
www.vismasign.com